

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 504/2025-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa

, zastúpeného JUDr. Jozefom Kóšom, advokátom, Mostná 29, Nitra, proti rozsudkom Okresného súdu Námestovo č. k. 6T/150/2019-607 zo 6. júla 2020 a Krajského súdu v Žiline č. k. 3To/69/2020-675 zo 7. októbra 2020 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Tdo/28/2024 z 30. apríla 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. augusta 2025 domáha vyslovenia porušenia „základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 34, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 4 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. a) a e) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“ rozhodnutiami o proti nemu podanej obžalobe a o jeho odvolaní a dovolaní.

II.

2. Ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom okresného súdu bol sťažovateľ uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu podvodu. Za to mu bol uložený trest odňatia slobody na 13 rokov a 8 mesiacov. Odvolanie sťažovateľa proti tomuto rozsudku zamietol krajský súd ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom. Sťažovateľ je albánskej národnosti. Pred prvým hlavným pojednávaním na okresnom súde požiadal o ustanovenie tlmočníka do albánčiny, keď uviedol, že neovláda slovenčinu tak, aby porozumel všetkému, čo bude povedané. Doplnil, že počas prípravného konania o tlmočníka nežiadal, lebo sa ku skutku nevyjadroval. Okresný a krajský súd podľa § 28 ods. 1 Trestného poriadku pribrali tlmočnicu do albánčiny, ktorá sťažovateľovi tlmočila hlavné pojednávania na okresnom súde a verejné zasadnutie na krajskom súde.

3. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Tvrdil, že zásadným spôsobom bolo porušené jeho právo na obhajobu tým, že napriek jeho žiadostiam mu neboli do albánčiny preložené písomnosti (uznesenia o vznesení

obvinenia a vzatí do väzby, obžaloba a rozsudky okresného a krajského súdu). Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením najvyšší súd dovolanie sťažovateľa odmietol. K nepreloženiu uznesení o vznesení obvinenia a o vzatí sťažovateľa do väzby, obžaloby a rozsudku okresného súdu uviedol, že nemožno preskúmať správnosť týchto postupov, keďže sťažovateľ to nenamietol v odvolaní proti rozsudku okresného súdu. Pritom vychádzal z § 371 ods. 4 Trestného poriadku, podľa ktorého dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.

4. K nepreloženiu rozsudku krajského súdu najvyšší súd vychádzal z toho, že zo zápisnice o výsluchu sťažovateľa, ktorá bola podpísaná sťažovateľom a aj jeho obhajcom, vyplýva, že sťažovateľ bol 25. júla 2019 vyšetrovateľom poučený aj o § 28 ods. 4 druhej vete Trestného poriadku, podľa ktorej sa obvinenému písomne preloží ... rozhodnutie o odvolaní...; tohto práva sa môže obvinený výslovne vzdať, o čom musí byť poučený. Sťažovateľ na toto poučenie reagoval tak, že sa môže vyjadriť vo svojom rodnom macedónskom jazyku, no tak robiť nebude, pretože slovenčine rozumie, a následne uviedol, že slovenčine rozumie slovom aj písmom, dobre ju ovláda a nežiada tlmočníka ani prekladateľa na preloženie dokumentov. K tomu uviedol, že nepravosť tejto zápisnice sťažovateľ v priebehu konania nenamietal a slovensky komunikoval aj na väzobnom výsluchu.

5. Podľa najvyššieho súdu je potrebné rozlišovať medzi tlmočením pojednávania a prekladaním rozhodnutí. Vzhľadom na to, že sťažovateľ nepožiadaval o preklad rozhodnutia okresného a ani krajského súdu a tohto práva sa vzdal už pri výsluchu 25. júla 2019, nebol dôvod na preklad týchto rozhodnutí. Podľa najvyššieho súdu z § 28 Trestného poriadku ani nevyplýva, že by mal byť sťažovateľ poučovaný o práve na preklad pri každom úkone trestného konania, ak už predtým bol poučený a uviedol, že slovenčinu ovláda. Preto ani krajský súd nebol povinný zabezpečiť mu preklad svojho rozsudku a nadbytočné boli úkony predsedu senátu, ktorý ústretovo zabezpečoval preklad rozhodnutia krajského súdu do albánčiny a následne zabezpečil jeho preklad do macedónčiny.

III.

6. Sťažovateľ uvádza, že si nie je vedomý toho, že by sa práva na tlmočenie vzdal, keďže už pri rozhodovaní o väzbe trval na prítomnosti tlmočníka. Podľa sťažovateľa je pribratie tlmočníka a prekladateľa do trestného konania nevyhnutné na naplnenie jeho ústavných práv, ktorých porušenie namieta. Je toho názoru, že právo na prekladateľa mu bolo bez bližšieho odôvodnenia odopreté, hoci trval na prítomnosti tlmočníka. Ďalej kritizuje, že krajský súd svoje rozhodnutie preložil do macedónčiny, ktorej nerozumie. Namieta, že okresný súd ho potom, ako požiadaval o tlmočníka, nepoučil o jeho práve na preklad rozhodnutí. Sťažovateľ, rovnako ako v dovolaní, uvádza, že obligatórne nepreloženie rozhodnutí viedlo k porušeniu jeho práva na obhajobu. Následne vyberá časť odôvodnenia najvyššieho súdu, podľa ktorého „*jeho dovolacia argumentácia trpí nedostatkami, pre ktoré ju nemožno akceptovať, k čomu dovolací súd len dodáva, že právo praje bdelym*“. Podľa sťažovateľa ide o alibistické a ústavne neudržateľné vyjadrenie.

7. Sťažovateľ rovnako ako v dovolaní uvádza rozhodnutia všeobecných súdov v iných svojich trestných veciach, v ktorých súdy vyslovili porušenie jeho práv v súvislosti s ustanoveniami zákona o práve na tlmočníka a prekladateľa. Ďalej rovnako ako v dovolaní cituje z rozhodnutí, ktoré sa

vzťahujú na povinnosť pribratia tlmočníka (R 34/1967, R 48/1994, R 19/2003, 7To/13/2001). Sťažovateľ uzaviera, že okresný, krajský a aj najvyšší súd porušili jeho právo na obhajobu tým, že mu neboli preložené ich rozhodnutia. Mimo toho sťažovateľ poukazuje na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-544/23, na ktorý by podľa sťažovateľa mal ústavný súd prihliadnúť *ex offio*, keďže môže mať vplyv na posúdenie ústavnosti postupu všeobecných súdov v jeho veci.

IV.

8. Argumentácia sťažovateľa nerozlišuje medzi jednotlivými rozhodnutiami všeobecných súdov. Rovnaké argumenty sťažovateľ používa proti všetkým rozhodnutiam a namieta nepreloženie rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní a súdov. Je však zrejmé, že sťažovateľ proti namietanému rozsudku okresného súdu podal odvolanie a o jeho odvolaní rozhodol krajský súd, ktorého právomoc vylučuje právomoc ústavného súdu rozhodovať o porušení základných práv a slobôd sťažovateľa rozsudkom okresného súdu. To isté platí aj pre namietaný rozsudok krajského súdu, proti ktorému podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd, ktorého právomoc vylučuje právomoc ústavného súdu rozhodnúť o porušení základných práv a slobôd sťažovateľa rozsudkom krajského súdu. V rozsahu proti rozsudkom okresného a krajského súdu nie je daná právomoc ústavného súdu podľa § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), a preto bola ústavná sťažnosť v tejto časti podľa a § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

9. Ústavná sťažnosť je v časti proti namietanému rozsudku najvyššieho súdu zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá. Z hľadiska ústavného treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, to však za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale ani formalistická a aby bola čo najstálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010).

10. Tak tomu v prípade uznesenia najvyššieho súdu nie je. To platí osobitne s ohľadom na argumentáciu sťažovateľa, ktorá je skôr zopakovaním jeho námietok z dovolania ako kritikou rozhodujúcich záverov uznesenia najvyššieho súdu. Najvyšší súd v odôvodnení namietaného uznesenia adresne reagoval na všetky námietky sťažovateľa. Primárne rozlíšil námietky nepreloženia uznesení o vznesení obvinenia a o vzatí sťažovateľa do väzby, obžaloby a rozsudku okresného súdu, kde vychádzal z § 371 ods. 4 Trestného poriadku, a uviedol, že nemožno preskúmať správnosť týchto postupov, keďže sťažovateľ to nenamietol v odvolaní proti rozsudku okresného súdu. Tento prvý záver uznesenia vychádza z § 371 ods. 4 Trestného poriadku, ktorý jasne stanovuje, že dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom. Sťažovateľ nepreloženie týchto rozhodnutí nijak nenamietal v odvolaní proti rozsudku okresného súdu. Preto záver tejto prvej časti argumentácie najvyššieho súdu nemožno považovať za zjavne mylný.

11. Druhá časť argumentácie najvyššieho súdu vychádza zo skôr sťažovateľom nenamietaných procesných skutočností. Predovšetkým z toho, že sťažovateľ bol 25. júla 2019 vyšetrovateľom

poučený aj o § 28 ods. 4 druhej vete Trestného poriadku a uviedol, že slovenčine rozumie slovom aj písmom, dobre ju ovláda a nežiada tlmočníka ani predkladateľa na preloženie dokumentov. Podľa najvyššieho súdu práve táto skutočnosť bola rozhodná pre postup krajského súdu, ktorý rovnako ako okresný súd vo vzťahu k svojmu rozsudku a predtým vyšetrovateľ vo vzťahu k uzneseniu o vznesení obvinenia a sudca pre prípravné konanie vo vzťahu k uzneseniu o väzbe nemali žiaden dôvod na to, aby zabezpečovali preklad týchto rozhodnutí. Tento záver najvyššieho súdu nemožno považovať za zjavne mylný, keďže zodpovedá tomu, že sťažovateľ po poučení jasne uviedol, že slovenčinu ovláda slovom a písmom, a predovšetkým nežiada o tlmočníka a ani o prekladateľa. Z následnej žiadosti sťažovateľa o ustanovenie tlmočníka na tlmočenie hlavného pojednávania a verejného zasadnutia nebol žiaden dôvod na to, aby krajský súd sťažovateľovi zabezpečoval preklad svojho rozhodnutia. To platí o to viac, že sťažovateľ ani v odvolaní proti rozsudku okresného súdu nenamietal porušenie svojich práv nepreložením predchádzajúcich rozhodnutí.

12. Sťažovateľ vo vzťahu k odôvodneniu uznesenia najvyššieho súdu výslovne namieta len to, že najvyšší súd použil zvrät, ktorý sťažovateľ vníma ako alibistické vyjadrenie. Z toho, že najvyšší súd vo svojej argumentácii k rozhodujúcim argumentom doplnil dodatok, podľa ktorého právo patrí bdelym, nemožno vyvodit', že by sa k dovolacej argumentácii sťažovateľa postavil alibisticky. Je tomu tak preto, že na všetky rozhodujúce argumenty sťažovateľa reagoval a asi celkom zbytočne svoju argumentáciu zaťažil pre posúdenie dôvodnosti dovolania nerozhodným a často zjednodušene používaným argumentom, že právo patrí bdelym.

13. Nemožno dospieť k záveru, že by namietaným uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu nedbanlivo označených ústavných práv sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie. Pritom treba uviesť, že čl. 12 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) nemožno považovať za základné právo (II. ÚS 269/2019). V súvislosti so sťažovateľom namietaným porušením čl. 34 ústavy v ústavnej sťažnosti absentuje akákoľvek bližšia argumentácia. Vôbec nemožno dospieť ani k tomu, že by nepreložením rozhodnutí bol sťažovateľovi upretý čas a možnosť na prípravu jeho obhajoby tak, ako to predpokladá čl. 50 ods. 3 ústavy. Rovnako je vylúčené porušenie ústavných práv sťažovateľa podľa čl. 47 ods. 4 ústavy a čl. 6 ods. 2 písm. a) a e) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Sťažovateľ bol oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia v slovenčine, o ktorej vyhlásil, že jej rozumie slovom a písmom, pričom okresný a krajský súd na jeho žiadosť o ustanovenie tlmočníka reagovali a ustanovili mu ho. Z toho, že sťažovateľovi neboli preložené rozhodnutia, o ktorých preloženie nežiadal a ani to v odvolaní nenamietal, nemožno vyvodit' porušenie jeho ústavných práv. Napokon nie je dôvod na to, by ústavný súd bez väzby na námietky porušenia ústavných práv sťažovateľa prihliadal na sťažovateľom uvedený rozsudok Súdneho dvora Európskej únie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. septembra 2025

Robert Šorl
predseda senátu